

[Poul Møller.]

foreliggende kan løse de problemer, der eksisterer vedrørende forholdet mellem disse to store befolkningsgrupper i Danmark.

Karl M. Andersen: Udbyttedeling er et udmærket princip. Jeg praktiserer tanken selv og kender mange andre selvstændige erhvervsdrivende, der også gør det. Spørgsmålet er, om tanken kan fremmes gennem lovgivningen uden at røre ved årsagerne til den uretfærdige økonomiske ulighed.

I udvalget angående forslag til lov om fremme af udbyttedeling af 1951 anmodede jeg arbejds- og socialministeren om at søge fremskaffet oplysninger om, hvorvidt der er flere virksomheder med udbyttedeling i lande, hvor der er en lovgivning om dette forhold, eller om udbyttedeling er mere udbredt i lande, som ingen lovgivning har herom; thi kunne det bevises, at udbyttedeling var mere udbredt i lande, hvor lovgivningen støttede denne tanke, end i lande, hvor der ingen lovgivning er herom, var det let at tage stilling til sagen. Arbejds- og socialministeren svarede, at man havde anmodet om en udtalelse fra det internationale arbejdsbureau. Svaret foreligger ikke endnu, og jeg har forgæves søgt denne oplysning blandt de oplysninger, der er tilstillet udvalget.

Når det radikale venstre genfremsætter dette lovforslag, må de ærede forslagsstillere jo mene, at det, hvis det blev vedtaget og ført ud i livet, ville kunne påvirke samarbejdet mellem kapital og arbejde i retning af øget produktion til fordel for begge parter og hele samfundet. Jeg vil derfor spørge den ærede ordfører for forslagsstillerne, om han kan give det høje tings ærede medlemmer oplysninger om, hvorvidt der er flere virksomheder med udbyttedeling i lande, hvor der er lovgivet om dette forhold, end i lande, der ingen lovgivning har herom. Det svar, der gives herpå, vil blive af afgørende betydning for min stilling til lovforslaget.

Den opgave, der tillægges udbyttedelingensnævnet, er at opmuntre, vejlede og mægle mellem parterne; men normalt skal nævnet kun træde i funktion, efter at et initiativ er taget af en virksomhed. Jeg vil nævne nogle vanskeligheder, som jeg mener dette navn vil komme til at stå overfor, f. eks. i de virksomheder, der har mulighed for at udbetale 10 pct. og

derover i dividende. Lad mig nævne et firma i gummiindustrien, der i årene 1932—49 ialt udbetalte 221 pct. i udbytte. Hvilken interesse har aktionærerne i en sådan virksomhed i at gå ind i en udbyttedeling med deres arbejdere? Det går jo godt nok. Jeg tror, det vil blive vanskeligt for udbyttedelingsnævnet at overbevise sådanne aktionærer om den fordel, de kan opnå ved en udbyttedelingsordning med deres arbejdere, og hvad mon de arbejdere, der har arbejde i denne industri, mener om udbyttedeling? Tror man, at man kan opmuntre arbejderne i sådanne industrier til en mere effektiv udnyttelse af arbejdskraft og teknik ved løfte om en udbyttedeling? Disse vanskeligheder står nævnet overfor ved alle virksomheder, der beskyttes af told, brancheforeninger, prisaftaler og af varedirektoratet; men sådanne virksomheder udgør kun et fåtal af vort lands samlede 10 000 registrerede selskaber; den overvejende del af disse selskaber må nøjes med en beskedent dividende.

Efter en undersøgelse af ca. 100 selskabers forhold, hvis samlede aktiekapital udgør 960 mill. kr., en undersøgelse, der er udarbejdet på grundlag af ordinært og ekstraordinært noterede aktieselskabers udbyttedeklarationer, viser det sig, at gennemsnitsudbyttet ligger omkring 4 pct., og det vil sige, at der er mange selskaber, hvis udbytte ligger under 4 pct. Hvis jeg troede på, at dette udbyttedelingsnævnet kunne anvise veje til øget udbytte for disse selskaber gennem udbyttedelingsprincippet, ville jeg være en ivrig fortaler for dette lovforslag, men med alt det kendskab, jeg har til det private og offentlige initiativ, tror jeg ikke på, at udbyttedelingsnævnet har nogen muligheder for at anvise disse virksomheder veje til øget produktion, som de ikke selv kender eller ikke selv kan skaffe sig kendskab til uden udbyttedelingsnævnets hjælp.

Jeg mener, at det ikke er en statsopgave at opmuntre, vejlede og mægle mellem ejere og medarbejdere, men jeg mener, det er en statsopgave at skabe et grundlag for et fredeligt samarbejde mellem kapital og arbejde til udnyttelse af vort lands erhvervs muligheder. Dette grundlag synes jeg vi savner her i vort samfund. Man taler om at fjerne modsætningerne mellem kapital og arbejde, man taler om en bedre udbyttedeling mellem ejere og medarbejdere,